ಖಾಸಗಿ ಪ್ರಸಾರಕ್ಕಾಗಿ ಮಾತ್ರ

ಲಹರಿ ಸಂವಾದ

ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಗೆಲ್ಗೆ ಸಿರಿಗನ್ನಡಂ ಬಾಳ್ಗೆ

ನವೆಂಬರ್ 2020 ರಿಂದ ಜನವರಿ 2021

ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವದ ಶುಭಾಶಯಗಳು

ಬೋಧನಾ ಮಾಧ್ಯಮವಾಗಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಗೆ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಉತ್ತೇಜನ

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಸಮಗ್ರ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ ಮತ್ತು ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಪರಿಶೀಲನೆಯು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ಯಾವುದೇ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಅಥವಾ ವಿರೋಧಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಭಾಷೆ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿವಿಧ ಆಯಾಮಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಒಂದು ಆಧಾರವಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾವಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿಯಿಂದ ಒಂದು ಸೂಚನೆಯನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ದಿನದ ಕ್ರಮವು ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದ ಆರ್ಟಿಕಲ್ 14,15,19 ಮತ್ತು 21 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅಥವಾ ಇನ್ನೊಂದು ವ್ಯಕ್ತಿಗತ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಬೆಂಬಲ ಪಡೆಯುತ್ತದೆ. ಆರ್ಟಿಕಲ್ 21 ಎ ಮತ್ತು ಆರ್ಟಿಕಲ್ 45ರೊಂದಿಗೆ ಆರ್ಟಿಕಲ್ 350 ಎ ಅನ್ವಯ ಆಗುತ್ತದೆ.

ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನವು ಜನವರಿ 26, 1950 ರಂದು ಜಾರಿಗೆ ಬಂದಿತು ಮತ್ತು ಅದರಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಲೇಖನಗಳು ಮೂಲ ಪಠ್ಯದ ಒಂದು ಭಾಗವಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಆದರೆ ಸಮಯ ಕಳೆದಂತೆ, ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ದೃಷ್ಟಿ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳಬಾರದು ಎಂಬ ದಿನದ ಅಗತ್ಯ ಮತ್ತು ಕ್ರಮವು ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಿತು ಆರ್ಟಿಕಲ್ 21 ಎ, 45 ಮತ್ತು 350 ಎ ಯ ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠ ಅಪ್ಲಿಕೇಶನ್.

ಆರ್ಟಿಕಲ್ 350 ಎ "ಭಾಷಾ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧನೆಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಪ್ರತಿ ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಪ್ರಾಧಿಕಾರದ ಪ್ರಯತ್ನವಾಗಿದೆ; ಮತ್ತು ಅಂತಹ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ತವೆಂದು ಅವರು ಪರಿಗಣಿಸುವ ಕಾರಣ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ಯಾವುದೇ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಅಂತಹ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದು ".

ಮಗುವಿಗೆ ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಕಲಿಸಲು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ ಮತ್ತು ಆಂಗ್ಲ ಭಾಷೆಯು ಮಗುವಿನ ಚಲನಶೀಲತೆಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಮಾನ್ಯತೆ ಹೊಂದಿರುವ ಭಾಷೆ, ಆರಂಭಿಕ ಶಾಲಾ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಮಗುವನ್ನು ಏಕೆ ಬಹಿರಂಗಪಡಿಸಬೇಕು, ಏಕೆಂದರೆ, ಅವನ / ಅವಳ ಖಾಸಗಿತನಗಳ ಶ್ರೀಮಂತ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ರಕ್ತದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ಸವಾಲನ್ನು ಎದುರಿಸಲು ಉತ್ತಮ ಮಾನ್ಯತೆಗಾಗಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಬಳಸಿದ ಭಾಷೆಗೆ ಒಡ್ಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಮಗುವಿಗೆ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಏಕೀಕರಣ / ಸಾಮಾಜಿಕೀಕರಣ ಇರುತ್ತದೆ. ವಿಶ್ವ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿ ಇದು ಮುಂಬರುವ ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ದಿನದ ಕ್ರಮವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಮಗುವಿಗೆ ಕಲಿಸುವ ವ್ಯಾಯಾಮವು ವ್ಯಕ್ತಿನಿಷ್ಠವಾಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಮತ್ತು ಮಾತೃಭಾಷೆಗೆ ಪ್ರಚೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ನಾಗರಿಕನ ಭಾಷೆ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಚಾರ ಮಾಡಲು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುತ್ತಿದ್ದರೆ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಬೆಂಬಲವು ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಒಂದು ವರ ಅಥವಾ ಶಾಪವಾಗಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಪ್ರಾದೇಶಿಕತೆ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯತೆಗೆ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬಹುದು ಮತ್ತು ಪ್ಯಾನ್-ಇಂಡಿಯಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವನ್ನು ಪ್ರಯತ್ನಿಸುವ ಉತ್ತಮ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಬೆಂಬಲ ಹೊಂದಲು ದೀನದಲಿತ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಒದಗಿಸದಿರುವ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ರಚಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ರಾಜಕೀಯದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ದಿನದ ಕ್ರಮವಾಗಿರಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡುತ್ತದೆ ಮಾತ್ರ ಭಾಷೆ. ಉತ್ತಮ ಚಲನಶೀಲತೆಗಾಗಿ ಮಗುವು ತನ್ನ ಮಾತೃಭಾಷೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಬಳಸಿದ ಭಾಷೆಯೊಂದಿಗೆ ಸವಿಯಬೇಕು, ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದನ್ನೂ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ, ಏಕೆಂದರೆ ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ ಒಂದು ಕಡೆ ಮಾತೃಭಾಷೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನವನ್ನು ನೀಡಲು ಪ್ರಸ್ತಾಪಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯ ಇರಬಾರದು ಎಂದು ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಭಾಷೆಯ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಮಾತೃಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಬೋಧಿಸುವ ಉದ್ದೇಶಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀತಿ ಹೊಸದೇನಲ್ಲ ಆದರೆ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಹಳೆಯ ಮದ್ಯವನ್ನು ಹೊಸ ಶೀಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿದಂತೆ.

–ಡಾ. ಸುನೀಲ್ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ವಕೀಲರು, ಬೆಂಗಳೂರು

೨೧ನೇ ವರ್ಷದ ಪ್ರಕಟಣೆ

ಇ–ಕಾಮರ್ಸ್

ಪರಿಚಯ

ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್‌ಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ವಿಷಯಗಳಿಗಾಗಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಕಾನೂನು ಅಂಶಗಳ ಸರಳ ಅವಲೋಕನವನ್ನು ನೀಡುವುದು ಈ ಲೇಖನದ ಉದ್ದೇಶ.

ಖರೀದಿದಾರರು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ಸುಗಮಗೊಳಿಸಲು ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾದ ವ್ಯವಹಾರ ಮಾದರಿಯಾಗಿದೆ, ಇದು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು, ಉದ್ಯಮಿಗಳು ಮತ್ತು ವಲಯದ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಘಟಕಗಳಂತಹ ಇತರ ಪಾಲುದಾರರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ವ್ಯಾಪಾರ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕು ಭಾರತೀಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಆರ್ಟಿಕಲ್ 19(ಜಿ) ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೀಡಲಾದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಕಾರ, "ಯಾವುದೇ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಅಭ್ಯಾಸ ಮಾಡುವ ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ಉದ್ಯೋಗ, ವ್ಯಾಪಾರ ಅಥವಾ ವ್ಯವಹಾರವನ್ನು ನಡೆಸುವ ಹಕ್ಕು"

ದಿ ಆರ್ಟಿಕಲ್ 301 ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನ– ವ್ಯಾಪಾರ ಮತ್ತು ವಾಣಿಜ್ಯ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಈ ಭಾಗದ ಇತರ ನಿಬಂಧನೆಗಳಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು, ಭಾರತದ ಭೂ ಪ್ರದೇಶದಾದ್ಯಂತ ವ್ಯಾಪಾರ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಸಂಭೋಗ ಮುಕ್ತವಾಗಿರುತ್ತದೆ"

ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ವೈಖರಿ :

ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಕ್ಷೇತ್ರ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ವಾಣಿಜ್ಯ ಕುರಿತು UNCITRAL ಮಾದರಿ ಕಾನೂನು. ಈ ಕಾನೂನು ವಾಣಿಜ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬಳಸುವ ಡೇಟಾ ಸಂದೇಶದ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಮಾಹಿತಿಗೆ ಅನ್ವಯಿಸುತ್ತದೆ"

ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಗಳು

1. ಬ್ಲ್ಯಾಕ್ಸ್ ಲಾ (Black's Law) ನಿಘಂಟು (9ನೇ ಆವೃತ್ತಿ) ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಅನ್ನು "ಅಂತರ್ಜಾಲದಲ್ಲಿ ಆನ್ಲೈನ್ ಗ್ರಾಹಕ ಸೇವೆಗಳ ಮೂಲಕ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಅಭ್ಯಾಸ" ಎಂದು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸುತ್ತದೆ.
2. ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 2019 ರ ವಿಭಾಗ 2 (16) ರ ಪ್ರಕಾರ "ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಎಂದರೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಅಥವಾ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ನೆಟ್ವರ್ಕ್ ಮೂಲಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಸರಕು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವುದು ಅಥವಾ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು"
3. ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪ್ರಕಾರ, ವಿದೇಶಿ ವ್ಯಾಪಾರ ನೀತಿ ಅಧಿಸೂಚನೆ ಸಂಖ್ಯೆ 2 / 2015–20 "ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಎಂದರೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಮೂಲಕ ನಡೆಸಲಾದ ಡಿಜಿಟಲ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಖರೀದಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದು"
4. ಹಣಕಾಸು ಕಾಯ್ದೆ, 2000 ಸೆಕ್ಷನ್ 85 (6) (ಎ) "ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ವಾಣಿಜ್ಯ" ಎಂದರೆ ಡಿಜಿಟಲ್ ಅಥವಾ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್ ಮೂಲಕ ಡಿಜಿಟಲ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಸರಕು ಅಥವಾ ಸೇವೆಗಳ ಪೂರೈಕೆ ಅಥವಾ ಎರಡನ್ನೂ ಪೂರೈಸುವುದು. ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಇನ್ವೆಂಟರಿ ಆಧಾರಿತ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಫೆಬ್ರವರಿ 2019 ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ಬರುವ

▶▶೩

ಅಚ್ಚು ಬೆಲ್ಲದ ಮೆಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ..
ಮಲ್ಲೆ ಕಡಲ ಉಪ್ಪಿನಲ್ಲಿ..
ಸಹ್ಯಾದ್ರಿ ಶ್ಯಾಮಲ ತರುವಿನಲ್ಲಿ..
ಬಯಲು ಸೀಮೆ ರಾಗಿಯಲ್ಲಿ...
ಕಣ್ತುಂಬಿದೆ ನಲ್ಮೆ ಕನ್ನಡ..

–ಡಾ. ದೊಡ್ಡರಂಗೇಗೌಡ

ಲಹರಿ ಕಮ್ಯುನಿಕ್ ಮತ್ತು ಲಹರಿ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಗೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲ ಲೇಖನ, ಬರಹಗಳು ಪತ್ರಿಕೆಯ ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿಯಾಗಿರುತ್ತವೆ. ಸಂಪಾದಕರ ಲಿಖಿತ ಅನುಮತಿಯ ವಿನಃ ಲೇಖನ, ಬರಹಗಳ ಪುನರ್‌ಮುದ್ರಣವು ಕೃತಿಸ್ವಾಮ್ಯ ಅಧಿನಿಯಮ, ೧೯೫೭ರ ಉಪಬಂಧಗಳಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದಯವಿಟ್ಟು ಗಮನಿಸಿ. –ಸಂ.

ಮಗುವಿನ ಪಾಲನೆಯ ಅಧಿಕಾರದಲ್ಲಿ "ದರ್ಪಣ ಆದೇಶ"ಗಳು

ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಬಾಲಕನ ಪಾಲಕನನ್ನಾಗಿ ಘೋಷಿಸಲು ಗಾರ್ಡಿಯನ್ ಮತ್ತು ವಾರ್ಡ್ಸ್ ಕಾಯ್ದೆ, 1890 ರ ಪ್ರಕಾರ ಸಲ್ಲಿಸಲಾದ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ನಿರ್ಧರಿಸುವಾಗ, ಕೀನ್ಯಾ ದೇಶದ ಖಾಯಂ ನಿವಾಸಿ ಮತ್ತು ಪ್ರಜೆಯಾಗಿರುವ ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಬಾಲಕನ ತಂದೆಗೆ ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನೈರೋಬಿಯ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ "ದರ್ಪಣ ಆದೇಶ" (Mirror Order) ಪಡೆಯಲು ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಬಾಲಕನ ತಂದೆಯು ಗುಜರಾತಿ ಮೂಲದ ಭಾರತೀಯನಾಗಿದ್ದು, ಆತನ ಕುಟುಂಬವು ಸುಮಾರು ಮೂರು ತಲೆಮಾರುಗಳಿಂದ ಕೀನ್ಯಾ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿದ್ದು ಉದ್ಯಮದಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಕುಟುಂಬವಾಗಿರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆತನು ಕೀನ್ಯಾ ಮತ್ತು ಗಖ ದೇಶಗಳ ಪೌರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತಾನೆ. ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಬಾಲಕನ ತಾಯಿಯು ಭಾರತೀಯಳಾಗಿದ್ದು, ಮದುವೆಯ ನಂತರ ಕೀನ್ಯಾ ದೇಶದ ನೈರೋಬಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಗೊಂಡು ತನ್ನ ವೈವಾಹಿಕ ಮನೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿ ದಂಪತಿಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ಮಗುವು ಹುಟ್ಟಿನಿಂದ ಭಾರತದ ಪ್ರಜೆಯಾಗಿದ್ದರೂ, ಮಗುವಿನ ತಂದೆ ತಾಯಿಗಳು ಮಗುವು ಕೀನ್ಯಾ ಮತ್ತು ಗಖ ದೇಶಗಳ ದ್ವಿಪೌರತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ಧರಿಸುತ್ತಾರೆ. ತದನಂತರ, ದಂಪತಿಗಳ ನಡುವೆ ಉಂಟಾದ ವಿವಾದಗಳಿಂದ ದಾವೆಗಳು ಹೂಡಲ್ಪಟ್ಟವು. ಈ ರೀತಿಯ ಒಂದು ದಾವೆಯಲ್ಲಿ, ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಬಾಲಕನ ತಂದೆಯು ಗಾರ್ಡಿಯನ್ ಮತ್ತು ವಾರ್ಡ್ಸ್ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಾಂ 7 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನನ್ನು ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಪೋಷಕನೆಂದು ಘೋಷಿಸಬೇಕೆಂದು ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾನೆ. ಕೌಟುಂಬಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸದರಿ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಿ ಬಾಲಕನ ತಂದೆಯೇ ಕಾನೂನುಬದ್ಧ ಪಾಲಕನೆಂದು ಘೋಷಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಕೌಟುಂಬಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶದ ವಿರುದ್ಧ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಮೇಲ್ಮನವಿಯನ್ನು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಜಾಗೊಳಿಸುತ್ತದೆ. ಸದರಿ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಶ್ನಿಸಿದಾಗ, ಮೂವರು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪೂರ್ಣ ಪೀಠವು 2:1 ಬಹುಸಂಖ್ಯೆಯ ತೀರ್ಪಿನಲ್ಲಿ ಕೌಟುಂಬಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆ.

ಆದರೆ, ಮಗುವಿನ ಪಾಲನೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ತಂದೆಗೆ ಹಸ್ತಾಂತರಿಸುವಾಗ, ಮಗುವಿನ ತಾಯಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ, ಸರ್ವೋಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಮಗುವಿನ ತಂದೆಯು ನೈರೋಬಿಯ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಿಂದ ಭಾರತದ ಸರ್ವೋಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶವನ್ನು ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ "ದರ್ಪಣ ಆದೇಶ" ವನ್ನು ಎರಡು ವಾರದ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಪಡೆಯಬೇಕೆಂದು ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಆದೇಶವನ್ನು ನೀಡುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಿವಿಧ ದೇಶಗಳ ತೀರ್ಪುಗಳನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಿ "ದರ್ಪಣ ಆದೇಶ" ಗಳ ಮಹತ್ವದ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಿದೆ;

"ಬಹಳಷ್ಟು ರಾಷ್ಟ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅಂತರ್ದೇಶೀಯ ವಿವಾಹಗಳಿಂದ ಉದ್ಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ಹೆಚ್ಚಿನ ಪ್ರಕರಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಈ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇಲ್ಲದಿರುವುದನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿ ಇಟ್ಟುಕೊಂಡು, ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ರಕ್ಷಣಾಕ್ರಮದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು (undertakings), ದರ್ಪಣ ಆದೇಶಗಳು (mirror orders), ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತ ಆಶ್ರಯದಂತಹ (safe harbour) ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಿವೆ. ಈ ರೀತಿಯ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಒಂದು ದೇಶದ ಕಾನೂನು ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶದ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಕಾಲಿಡುತ್ತಿರುವ ಮಗುವಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ. ರಕ್ಷಣಾಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ದರ್ಪಣ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಅತ್ಯಂತ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದಾದ ಮಾರ್ಗವೆಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಮನಗಂಡಿವೆ.

ಅಂತರ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೌಟುಂಬಿಕ ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕೇವಲ ಒಂದೇ ಒಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ನ್ಯಾಯ ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಅಧಿಕಾರ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವುದು ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು, ಎರಡು ವಿಭಿನ್ನ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ಅಪ್ರಾಪ್ತ ಮಗುವಿನ ಪಾಲನೆಯ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಎರೆಡು ವಿಭಿನ್ನ ರೀತಿಯ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ನೀಡಬಹುದಾದ ಸನ್ನಿವೇಶವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುತ್ತದೆ. ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳ ಸಭ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನೀತಿಯ ತತ್ವಗಳನ್ನು ಗಮನದಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇಂತಹ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಒಂದು ನ್ಯಾಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ನ್ಯಾಯವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಕಳಿಸಿಕೊಡುವಾಗ ಮಗುವಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಪೋಷಕರಿಬ್ಬರೂ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಆದೇಶಗಳಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಬದ್ಧರಾಗಿರುವುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ದರ್ಪಣ ಆದೇಶದ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಮಗುವು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದೇಶದಲ್ಲಿ ಮಾಡಲಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಗುವು ತಲುಪಲಿರುವ ದೇಶದ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳು ತಿಳಿದುಕೊಂಡಿವೆಯೇ ಎಂಬುದನ್ನು ಖಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದರ್ಪಣ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ. ಈ ತರಹದ ಆದೇಶಗಳು ಮಗುವಿನ ಪಾಲನೆಯ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಪೋಷಕರ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುತ್ತವೆ ಮತ್ತು ಪೋಷಕರಿಗೆ ಮಗುವನ್ನು ಭೇಟಿಮಾಡಲು ಮತ್ತು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಪಾಲನೆ ಮಾಡಲು ನೀಡಿದ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ದುರ್ಬಲಗೊಳಿಸುವುದಿಲ್ಲ."

[ಉಲ್ಲೇಖ: ಸ್ಮಿತಿ ಮದನ್ ಕಂಸಗರ ವಿರುದ್ಧ ಪೆರಿ ಕಂಸಗರ, Supreme Court CIVIL APPEAL NO. 3559 OF 2020 (Arising out of SLP (C) No. 12910/ 2020)]

ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ಮೊಕದ್ದಮೆ ಸಮಂಜಸವಲ್ಲ: ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್

ಮಾನ್ಯ ಸರ್ವೋಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯದ ಮೂವರು ನ್ಯಾಯಮೂರ್ತಿಗಳನ್ನೊಳಗೊಂಡ ಪೂರ್ಣ ಪೀಠವು, ಕೆ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ವಿರುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ, ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ SARFAESI ಕಾಯ್ದೆ, 2002 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಲಗಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸಾಲಗಾರನು ದಾಖಲಿಸಿದ್ದ ಖಾಸಗಿ ದೂರು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ತನಿಖೆಗೆ ಆದೇಶಿಸಿದಾಗ ದಾಖಲಿಸಿದ ಪ್ರಥಮ ವರ್ತಮಾನ ವರದಿಯು (FIR) ಊರ್ಜಿತವಾಗುತ್ತದೆಯೇ ಎಂಬ ಅಂಶವನ್ನು ಪರಿಗಣಿಸಿ ತೀರ್ಪನ್ನು ನೀಡಿದೆ.

ಪ್ರಕರಣದ ವಸ್ತುಸ್ಥಿತಿಯೇನೆಂದರೆ, ಫಿರ್ಯಾದುದಾರನು ಬ್ಯಾಂಕಿನಿಂದ 2.68 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲವನ್ನು ಪಡೆದು ಮತ್ತು ಸದರಿ ಸಾಲಕ್ಕೆ ತನ್ನ 3 ಎಕರೆ 2 ಗುಂಟೆ ಜಮೀನನ್ನು ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ.ಪಡೆದ ಸಾಲವನ್ನು ಮರುಪಾವತಿ ಮಾಡದಿದ್ದಾಗ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸಾಲದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಯನ್ನು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸದ ಆಸ್ತಿ (NPA) ಎಂದು ಘೋಷಿಸಿ SARFAESI ಕಾಯ್ದೆ, 2002 ರ ಕಲಂ 13 (2) ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ನೋಟೀಸ್ ಜಾರಿಮಾಡಿ ಸೂಕ್ತ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡನಂತರ ಕಲಾಂ 14 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರದತ್ತವಾದ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಚಲಾಯಿಸಿ ಅಡಮಾನ ಮಾಡಿದ್ದ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಸ್ವಾಧೀನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ.

ತದನಂತರ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಕಟಣೆಯಮೂಲಕ ಸದರಿ ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಹರಾಜು ಮಾಡಲು 2,28,51000/- ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮುಖಬೆಲೆಯನ್ನು ನಿಗಧಿಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಸದರಿ ಮುಖಬೆಲೆಗೆ ಖರೀದಿದಾರರು ಬಾರದ ಕಾರಣ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಆಸ್ತಿಯನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಿಸಿ ಮೂಲಬೆಲೆಯನ್ನು ರೂ 1.10 ಕೋಟಿಗೆ ನಿಗಧಿಪಡಿಸಿ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಹರಾಜು ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ನಡೆಸಲು ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಫಿರ್ಯಾದುದಾರನು ಬ್ಯಾಂಕ್ ನ ಕ್ರಮವನ್ನು ಪ್ರಶ್ನಿಸಿ ರಿಟ್ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸಿ ಸಫಲನಾಗದಿದ್ದಾಗ, ರಿಟ್ ಮೇಲ್ಮನವಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿ ಅದರಲ್ಲೂ ಅಸಫಲನಾಗುತ್ತಾನೆ. ತದನಂತರ ಆಖಖಿ ಮತ್ತು ಆಖಂಖಿ ಯಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲಿಸಿದ ಅರ್ಜಿಗಳೂ ವಜಾಗೊಳ್ಳುತ್ತವೆ.

ಈ ಹಂತದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರರ ವಿರುದ್ಧ ಅಡಿಕಅ ಕಲಂ 200 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ದೂರನ್ನು ದಾಖಲಿಸಿದಾಗ, ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಕಲಂ 156(3) ರಂತೆ ತನಿಖೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಆದೇಶಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆಗ ಪೋಲೀಸರು ಪ್ರಥಮ ವರ್ತಮಾನ ವರಧಿಯನ್ನು (FIR) ನೋಂದಾಯಿಸಿ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ IPC ಕಲಂ 511, 109, 34, 120-B, 406, 409, 420, 405, 417 ಮತ್ತು 426 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ದಾಖಲಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದರಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಸದರಿ ಈಖಱ ಅನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವಂತೆಕೋರಿ CrPC ಕಲಂ 482 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಜಿ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಆ ಅರ್ಜಿಯನ್ನು ಉಚ್ಚನ್ಯಾಯಾಲಯವು ವಜಾಗೊಳಿಸಿದಾಗ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯಕ್ಕೆ ಮೇಲ್ಮನವಿಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಾರೆ.

ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸಿದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು, ಸಾಲನೀಡಿದಾತನಿಗೆ ಸಾಲದ ಭದ್ರತೆಗೆ ನೀಡಿದ ಆಸ್ತಿಯಮೇಲೆ ತನ್ನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವ ಹಕ್ಕು ದೊರೆತಾಗ, SARFAESI ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ 13 ಮತ್ತು 14 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿರುವ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಪಾಲಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಅಭಿಪ್ರಾಯ ಪಟ್ಟಿತು. ಇದಲ್ಲದೆ, Security Interest (Enforcement) Rules, 2002 ಸಹ ಸಾಲದ ಭದ್ರತೆಗೆ ನೀಡಿದ ಆಸ್ತಿಯ ಮೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಒಂದು ವೇಳೆ ಸಾಲಗಾರನಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನವರು SARFAESI ಕಾಯ್ದೆ, 2002 ರ ಕಲಂ 13 ರಂತೆ ಕೈಗೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಏನಾದರೂ ಆಕ್ಷೇಪಣೆಗಳಿದ್ದರೆ, ಖಂಖಈಂಇಖಱ ಕಾಯ್ದೆ ಕಲಂ 17 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದಾಗಿದೆ. ಹೀಗಿರುವಾಗ, ಸಾಲಗಾರನು ಸಲ್ಲಿಸಿದ ದೂರಿನ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಪೋಲೀಸರು ತನಿಖೆಯನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸಲು ಅವಕಾಶ ನೀಡಿದರೆ ಅದು ಪೋಲೀಸರಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕಾನೂನು ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕ್ರಮಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ತನಿಖೆ ಮಾಡುವ ಅವಕಾಶವನ್ನು ನೀಡಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಕ್ರಮಕ್ಕೆ ಅನುಮತಿಸುವುದು ಕಾನೂನಿನ ಪ್ರಕಾರ ಸಮಂಜಸವೂ ಅಲ್ಲ ಮತ್ತು ಕಾನೂನಿನಲ್ಲಿ ಅವಕಾಶವೂ ಇಲ್ಲ ಮತ್ತು ಇಂತಹ ಬೆದರಿಕೆ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಲಿಗೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ಇದಲ್ಲದೆ, ಖಂಖಈಂಇಖಱ ಕಾಯ್ದೆಯ ಕಲಂ 32 ಸಹ ಸದುದ್ದೇಶಗಳಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ನಿರ್ಧಾರಗಳಿಗೆ ಕಾನೂನುಕ್ರಮದಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತದೆ. ಈ ಮೇಲಿನ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಸರ್ವೋಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ದಾಖಲಿಸಿದ FIR ಅನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಿತು.

[ಉಲ್ಲೇಖ: ಕೆ. ವಿರೂಪಾಕ್ಷ ವಿರುದ್ಧ ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ, (2020) 4 SCC 440: (2020) 2 MLJ (Criminal) 54 (FB)]

–ಕೆ.ಶ್ರೀಕಾಂತ್ ಪಾಟೀಲ್, ವಕೀಲರು, ಬೆಂಗಳೂರು

"ನಮ್ಮ ಭಾಷೆಯನ್ನು ನಾವು ಎತ್ತದೆ ಹೋದರೆ ಎತ್ತುವರು ಯಾರು? ಎತ್ತುವುದಕ್ಕೆ ನಿಂತರೆ ತಡೆಯುವವರು ಯಾರು..?"

–ಬಿ. ಎಂ. ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ

Private circulation only

LAHARI COMMUNIQUE

November 2020 to January 2021

A Classic Case of Regular First Appeal Under Section 96 Of CPC

A Bird'S Eye View

(M.Siddiq (dead) through LRs v/s.Mahanth Suresh Das & Others, popularly known as `Ramajanmabhumi' judgment)

-Justice A.V.Chandrashekara
Former Judge, High Court of Karnataka

First Appellate Court is the final Court of facts with regard to the reassessment of evidence since a second appeal under Section 100 of CPC can be admitted only if substantial questions of law arise. What are the "Substantial Questions of law" is eloquently reiterated by the Hon'ble Apex Court in its decision rendered by a Bench consisting of three judges in the case of *Santhosh Hazari vs. Purushotham Tiwari* (dead) by LRs (AIR 2001 SC 965= (2001)3 SCC 179).

The dispute with regard to 1500 square yards in the town of Ayodhya was dealt with by a Full Bench of the Hon'ble High Court of Allahabad in four Original Suits which had been clubbed to record common evidence for rendering a common judgment. The dispute was of great significance to both the Hindus as well as Muslims. Hindus had asserted that the disputed area is the birth place of Lord Sri Rama and that a mosque had been illegally built by demolishing the temple. Whereas, Muslims strongly believed that a mosque had been built by Mughal Emperor Babur on a vacant land and that it was a Wakf dedicated to God.

A suit was instituted in 1950 by Sri Gopal Singh Visharad in the Court of Civil Judge at Faizabad seeking a declaration that he was entitled to offer prayer at the `Ramajanmabhumi temple near the idols.

The Nirmohi Akhara representing a religious sect among Hindus chose to file a civil suit in 1959 claiming that they were, at all material times, in charge of management of the structure at the disputed site, which according to Nirmohi Akhara, was a temple until 29.12.1949, on which date an order of attachment was passed under Section 145 of Cr.PC, 1898.

U.P. Sunni Central Board of Wakf and few Muslim residents of Ayodhya instituted a civil suit in the year 1961 for a declaration of their absolute title to the mosque on the ground that it had been built on a vacant land and endowed to God at the instance of Babur and thus it had become a Wakf.

In 1989, a comprehensive civil suit was filed on behalf of the deity Bhagwan Sri Ram Virajman and the birth place of Ram by a Trust represented by one of its trustee as the next friend seeking the following reliefs:-

▶▶2

33rd year of publication

14th P.G.C.Memorial Lecture

The 14th P.G.C Chengappa Memorial Lecture was held on Friday 20th November 2020. Hon'ble Mr. Justice A.S. Bopanna, Judge, Supreme Court of India delivered the memorial lecture on'Nuances of joint custody and shared parenting', and Hon'ble Mr. Justice Abhay Shreeniwas Oka, Chief Justice of High Court of Karnataka was the Guest of Honour. For the first time, the event was held online and It also marked the launch of the Lahari You Tube channel. The programme was well received by the Advocates' fraternity.

Hon'ble Mr. Justice A.S. Bopanna, while addressing the topic, stressed on the 'welfare principle' of the child/children and highlighted how parents in their fight use the child like a pawn on the chess board. The parents should bear in mind that irrespective of their quarrels, both parents must participate fully in the growth, protection and development of the child. Stressing on the concept of 'Bird's Nest Custody,' of co-parenting which was first enunciated by the courts of Virginia, Justice Bopanna stressed that if the parents do not fully participate in the growth of the child, the child/children suffer from Parental Alienation Syndrome. As such it is very essential and necessary that the parents keep the best interest of the child as the paramount consideration while discharging their parental duties.

Justice Bopanna referred to the provisions of Guardians and Wards Act, 1890 and various case laws relating to shared parenting and joint custody including *Githa Hariharan vs Reserve Bank of India, Kumar V. Jahgirdar vs Chetana K.Ramatheertha, Vikram Vir Vohra vs Shalini Bhalla and Sheila B. Das vs P.R. Sugasree.* Overall, he expressed the view that the whole problem relating to joint custody and shared parenting must be approached from the human angle and there should be a change in the mind set of people in general to ensure that the interest and welfare of the child/children takes precedence over everything else. Justice Abhay Shreeniwas Oka, Chief Justice of High Court of Karnataka, who was Guest of Honour, observed that in all major metropolitan cities, matrimonial disputes are multiplying and stated that it is difficult to decide the matter relating to custody merely by passing judicial orders. He expressed that joint custody is not just about taking physical custody of the child but also about taking joint decisions by the parents regarding their children, their interests and welfare. Shared parenting is a concept which requires both parents to give their quality time to the child. They have to do so by arriving at mutual arrangements. The Chief Justice compared the position in USA and in India and stated that the concept of custody is successful abroad since the married couple approaches counsellors in case of discord.

The Chief Justice further stated that the judicial orders relating to joint custody do not become effective unless the parties involved have a certain level of understanding and maturity. If the parties are not able to forget their inter-se dispute while making joint decisions, the order of the court may not be successful. The Chief Justice also emchasised about the role of members of the Bar in the successful implemenstation of orders on joint custody and concluded stating that it is for the members of the legal fraternity which includes both advocates and judges to work on these concepts and evolve them in the Indian context and play a proactive role.

News, articles and other write up published in this news magazine are the intellectual property of the news magazine. Any form of reproduction thereof by any one without the written consent of the Editor would amount to violation of the provisions of the Copy Right Act, 1957. -Ed.

"40(A) A declaration that the entire premises of Sri Rama Janma Bhumi at Ayodhya, as described and delineated in Annexures I, II and III belongs to the plaintiff Deities.

(B) A perpetual injunction against the Defendants prohibiting them from interfering with, or raising any objection to, or placing any obstruction in the construction of the new Temple building at Sri Rama Janma Bhumi, Ayodhya, after demolishing and removing the existing buildings and structures, etc., situate there at, in so far as it may be necessary or expedient to do so for the said purpose."

After recording voluminous oral and documentary evidence and hearing arguments, the High Court held that suits filed by Nirmohi Akhara and U.P.Sunni Wakf Board were barred by time; but still held by a split 2:1 verdict that the Hindu and Muslim parties were entitled to 1/3 share each and the remaining 1/3 share was allotted to Nirmohi Akhara.

All the four aggrieved parties had filed separate appeals before the Supreme Court. Taking into consideration the gravity of the issues involved, a Constitution Bench of five judges was constituted and the then Chief Justice of India Justice Ranjan Gogoi himself presided over the Bench which heard the arguments for forty days and ultimately held that, the case of the plaintiff in suit no.5 Bhagwan Sri Ram Virajaman is more probable than the case put up in other suits with regard to the title subject to the following directions:

"We accordingly order and direct as follows:

1. (i) Suit 3 instituted by Nirmohi Akhara is held to be barred by limitation and shall accordingly stand dismissed;

(ii) Suit 4 instituted by the Sunni Central Waqf Board and other plaintiffs is held to be within limitation. The judgment of the High Court holding Suit 4 to be barred by limitation is reversed; and

(iii) Suit 5 is held to be within limitation.

2. Suit 5 is held to be maintainable at the behest of the first plaintiff who is represented by the third plaintiff. There shall be a decree in terms of prayer clauses (A) and (B) of the suit, subject to the following directions:

(i) the Central Government shall, within a period of three months from the date of this judgment, formulate a scheme pursuant to the powers vested in it under Sections 6 and 7 of the Acquisition of Certain Area at Ayodhya Act, 1993. The scheme shall envisage the setting up of a trust with a Board of Trustees or any other appropriate body under Section 6. The scheme to be framed by the Central Government shall make necessary provisions in regard to the functioning of the trust or body including on matters relating to the management of the trust, the powers of the trustees including the construction of a temple and all necessary, incidental and supplemental matters;

(ii) possession of the inner and outer courtyards shall be handed over to the Board of Trustees of the Trust or to the body so constituted. The Central Government will be at liberty to make suitable provisions in respect of the rest of the acquired land by handing it over to the Trust or body for management and development in terms of the scheme framed in accordance with the above directions; and

(iii) possession of the disputed property shall continue to vest in the statutory receiver under the Central Government, until in exercise of its jurisdiction under Section 6 of the Ayodhya Act of 1993, a notification is issued vesting the property in the trust or other body.

3 (i) Simultaneously, with the handing over of the disputed property to the trust or body under clause 2 above, a suitable plot of land measuring 5 acres shall be handed over to the Sunni Central Waqf Board, the plaintiff in Suit 4.

(ii) The land shall be allotted either by:

(a) the Central Government out of the land acquired under the Ayodhya Act 1993; or

(b) the State Government at a suitable prominent place in Ayodhya;

The Central Government and the State Government shall act in consultation with each other to effectuate the above allotment in the period stipulated.

(iii) The Sunni Central Waqf Board would be at liberty, on the allotment of the land to take all necessary steps for the construction of a mosque on the land so allotted together with other associated facilities;

(iv) suit 4 shall stand decreed to this extent in terms of the above directions; and

(v) the directions for the allotment of land to the Sunni Central Waqf Board in Suit 4 are issued in pursuance of the powers vested in this Court under Article 142 of the Constitution.

4 In exercise of the powers vested in this Court under Article 142 of the Constitution, we direct that in the scheme to be framed by the Central Government, appropriate representation may be given in the Trust or body, to the Nirmohi Akhara in such manner as the Central Government deems fit.

5 The right of the plaintiff in Suit 1 to worship at the disputed property is affirmed subject to any restrictions imposed by the relevant authorities with respect to the maintenance of peace and order and the performance of orderly worship.

All the appeals shall stand disposed of in the above terms. Parties are left to bear their own costs."

Hon'ble Supreme Court, being the first appellate Court in terms of Section 96 of CPC has reassessed the voluminous documentary and oral evidence by formulating as many as 21 apt points for consideration as mandated in Order 41 Rule 31 of CPC and those points are found in paragraph 52(G) of the decision.

The important aspects considered are:

1. Limitation - as the High Court had held that suits filed by Nirmohi Akhara and UP Sunni Wakf Board were barred by time.
2. Whether the disputed Mosque was constructed on the remains of a demolished Hindu temple as contended by the Hindus or whether the Mosque was constructed on a vacant land?
3. Whether the disputed place is the birth place of Lord Sri Ram as per the faith and belief of Hindus?
4. Whether the idol of Sri Ram Virajman is a juristic person and if so whether next friend is entitled to represent the Suit No.5?
5. Whether the idols were installed by Hindus on the intervening night of 22nd and 23rd December 1949 beneath the Central Dome of the mosque?
6. Whether the disputed mosque was a Wakf as per the tenets of Islam and whether it had been dedicated as a Wakf or alternatively it was a Wakf by public user?
7. Whether the Hindus and Muslims have established their claim of worship and respective possessory title and whether suit no.5 filed on behalf of the idol of Lord Sri Ram is a comprehensive suit without being hit by the principles of *Res judicata* especially in the light of the dismissal of the suit, first appeal and second appeal filed by Mahanth Raghubeer Das i.e. suit instituted by him in 1885?
8. Whether the U.P.Sunni Wakf Board has proved its plea of adverse possession.
9. Possession and effect of discontinuance of possession under Section 110 of the Evidence Act, 1872.
10. Scope of the report of Expert under Section 45-A of Evidence Act and its acceptability even if objections are filed.
11. What is the scope of Order 7 Rule 7 of CPC to mould the reliefs especially in the light of High Court granting 1/3 share each to Nirmohi Akhara and U.P.Sunni Wakf Board inspite of holding their suits being barred by time.
12. Effect of an interim order of attachment made under Section 145 of Cr.PC in 1949 without passing a final order and applicability of Article 47 of Limitation Act, 1908.
13. Who is a shebait and whether the Nirmohi Akhara which had filed the suit in 1959 claiming to be in management of the temple was a shebait?
14. Scope of Article 142 of the Constitution to do complete justice for directing the Government to allot 5 acres of land to Sunni Wakf Board?
15. The purpose to direct the Central Government to constitute a trust for building and managing Temple of Lord Sri Ram and the consequential scheme to be formulated in terms of Section 92 of CPC.
16. The scope of Order X Rule 1 of CPC with regard to the civil court's duty to record admission/denial after completion of pleadings. The submissions made by the learned counsel representing Sunni Wakf Board before the High Court of Allahabad to the effect that there was no evidence with regard to Namaz being offered prior to 1885 and recording of the same had enabled the High Court to consider only the events that took place after 1885.

The decision is classic for four reasons:

(1) It is a unanimous decision with regard to the title suits by a Constitution Bench of the Supreme Court. There may not be an occasion in the near future for the Supreme

▶▶3

NUANCES OF JOINT CUSTODY AND SHARED PARENTING

(HIGHLIGHTS OF THE SPEECH DELIVERED BY HON'BLE JUSTICE A.S BOPANNA, JUDGE, SUPREME COURT OF INDIA)

By and large there are two laws which govern matters of Guardianship and Custody in India namely, The Guardians and Wards Act, 1890 and the Hindu Minority and Guardianship Act, 1956. Both these Acts are comprehensive legislations which deal with appointment of a person as a Guardian for the minor, in respect of the minor's person or the property or both.

The Guardians and Wards Act makes it possible to appoint 'any person' as the guardian of a minor, not necessarily a parent. Section 7(1) of the Act provides that Court is empowered to appoint a guardian and Section 17 ensures that only when the Court is satisfied that it is for the 'welfare of the minor' a guardian is appointed. There is no Straight Jacket Formula to determine welfare of a minor as it varies from case to case and perception of the person deciding also has a bearing. However, the Supreme Court and the various High Courts have laid down broad guidelines to consider the welfare of a minor which is the paramount consideration in cases relating to custody of a minor (Section 13, Hindu Minority and Guardianship Act, 1956). The provisions of Hindu Minority and Guardianship Act, 1956 supplements the Guardians and Wards Act, 1890. It enumerates the classes of natural guardians of a Hindu minor. Once the guardianship is determined, the order for physical custody of the minor would follow after the other aspects, more particularly the welfare principle is also considered.

A married couple involved in a marital dispute and engaged in the battle for separation generally have a self-serving interest over the child. Unfortunately, the child is treated as a pawn and is used to gain an upper hand in the dispute relating to marital discord. They forget that though it brings to an end the marital relationship between the parents, it does not bring to an end the relationship of the child with the parents nor does it take away the status of the parents with the child. All matrimonial laws have provisions for custody of the children. For instance, Section 26 of the Hindu Marriage Act, 1955 provides for discretion to be exercised by the court while passing appropriate orders which appears just and proper with respect to the custody, maintenance and education of minor children. Similarly, Section 38 of the Special Marriage Act, 1954, Section 49 of the Parsi Marriage and Divorce Act, 1936 and Chapter XI of the Indian Divorce Act, 1860 provides for such custody orders. Although dissolution of the Muslim Marriage Act, 1939 is silent on this aspect, Section 2 of the Muslim Personal Law (Shariat) Application Act, 1937 includes guardianship.

In the traditional conceptualisation, custody of the minor was confined to the provisions contained in the Guardians and Wards Act, 1890 and the Hindu Minority and Guardianship Act, 1956, etc. Under the said laws, father is the natural guardian of the legitimate child and after him the guardianship vests with the mother; exception being a child below five years of age, in respect of whom the mother is natural guardian.

The Supreme Court in the case of ***Gita Hariharan Vs. RBI (1999) 2 SCC 228,*** has interpreted the word 'after' as 'in the absence of' ruling that mother is the guardian of the child, even during the lifetime of father if he is absent for any reason, including neglect, implying that age is not the only criteria to consider while deciding custody; the issue of custody can be considered differently at that age and to dislodge custody from the mother who had the custody for five years, the Court will have to be satisfied with very good reasons and cannot be done in a routine manner.

The courts would normally order custody to one parent; in majority of the cases to the mother and the visitation rights to the other, i.e., the father. If the law relating to custody of children as it stands is noted, it appears simple but in reality it is complex. It is simple because there is only one principle i.e., the 'welfare principle' but becomes complex when a just and proper order is required to be made by the Court in as much as the difficulty lies in appropriately determining what in fact would be to the welfare of the child. The child who is the main stakeholder in the entire issue hardly has any say in the matter and even if he or she does, the choice offered will be a difficult one.

In the cases of ***Kumar V. Jahgirdar Vs. Chethana K. Ramateertha AIR 2004 SC 1525,VikramVir Vohra Vs. ShaliniBhalla, (2010) 4 SCC 409,Sheila B. Das Vs. P.R. Sugasree 2006 (3) SCC 62,*** where different views from courts were made and ultimately brought the matter

to Supreme Court, it was stated that Supreme Court while considering and discussing each fact of the cases, leaned towards the welfare of the child while granting custody. The English Court of Appeal in the case of McGrath (In Re McGrath, (1893) 1 Ch.143) held "that welfare is not just about money and physical comfort, but also the moral and religious welfare of the child. It was further held that the bond of affection cannot be disregarded". It appears to be a sound statement, but when it comes to decision making, let alone the courts but how does even the parent or the most erudite scholar of child welfare decide in an objective manner as to what is in the best interest of the child without making moral or value judgments. However, the skill of the Judge is in the process of ascertaining what can be considered to be for the welfare of the child, while realising and being alive to the fact that there is hardly ever a completely happy resolution. This requires a delicate balance to be worked outside the rigid contours of law.

Judith S. Wallerstein, a psychologist, studied children of divorced parents over a 25-year period and shares the results of impact of divorce on children and the drawback in the system. She states "With all due respect, our rigid court structure may be the wrong forum for making decisions about parents and children at the time of divorce. Judges have no special training to help them deal with families in crisis. They are charged with safeguarding the best interests of children without knowledge about the needs of children at different developmental stages. Few have been exposed to studies on the impacts of divorce on children and what helps or hinders their adjustment. Moreover, the courts are hard pressed for time and staff. What influences the child are the long-term circumstances of life during the post-divorce years. As couples exit the Court House steps, profound changes in parent-child relationships lie ahead. Parenting in the post-divorce family is far less stable than parenting in the functioning intact family".

While discussing the Psychological effects on the child of separating parents, it is necessary to discuss PARENTAL ALIENATION SYNDROME which is a term coined by American child psychiatrist Richard Alan Gardner to describe a condition of children who have been psychologically manipulated into showing unwarranted fear, hostility or disrespect towards the other parent during child custody dispute, brainwashing the child into hating the other parent. Therefore, the Court should be slow to make orders that will cause one parent to be distanced from the child. Supreme Court in the case of ***Vivek Singh Vs. Romani Singh (2017) 3 SCC considering*** parental alienation syndrome opined that there are at least two psychological distractive effects:

"(i) First, it puts the child squarely in the middle of a contest of loyalty, a contest which cannot possibly be won. The child is asked to choose who is the preferred parent. No matter whatever is the choice, the child is very likely to end up feeling painfully guilty and confused. This is because in overwhelming majority of cases, what the child wants and needs is to continue a relationship with each parent, as independent as possible from all conflicts.

(ii) Second, the child is required to make a shift in assessing reality. One parent is presented as being totally to blame for all problems, and as someone who is devoid of any positive characteristics. Both of these assertions represent one parent's distortions of reality."

Thus, the issue relating to joint custody as a first step and shared parenting as an ultimate solution becomes relevant in matters relating to custody which would be in the interest of the child as a welfare principle. In general, the main object of joint custody is to provide both parents equal control over decisions regarding a child's upbringing and to split the time that a child spends living with each of them. On the other hand, shared custody focuses on how much contact the child has with each parent. Often the terms 'joint custody' and 'shared custody or parenting' are applied as if they mean the same thing. However, each term refers to a separate type of custody and two different forms of custody arrangements. The difference to be remembered is that 'joint custody' is more concerned with making legal decisions for the child, whereas 'shared parenting' is about how much time each parent gets to spend with the child. The concept of shared parenting is not provided for in the enactments which have been referred to above. Certain other countries, in order to ensure that both parents after their divorce would have full access to the child have adopted the concept of shared parenting.

Though there are no specific provisions with regard to joint custody and shared parenting in the laws that have been enacted, with the changing times the courts in India, within the framework of law presently available have introduced the concept of joint custody and shared parenting while taking into consideration the welfare of the child and appropriate orders have been made. In the case of ***K.M. VinayaVs. B.R. Srinivas 2015 16 SCC 405*** such joint custody was ordered. The Supreme Court while considering the correctness of the High Court ruling where 6 months in a year custody was to be given to each parent until child attained majority, referred to an earlier decision of the Supreme Court wherein it was held that in deciding the question of custody, the welfare of the

minor is the paramount consideration and the fact that the father is the natural guardian could not ipso facto entitle him to custody. Stating so, the Supreme Court modified the order of the High Court to a more meaningful shared parenting arrangement and allowed the custody to continue with the mother during the weekdays while the custody would remain with the father during weekends and sharing of the holidays was also ordered in the manner as indicated therein.

Recent decisions in the case of ***Smriti Madan Kansagra vs. Perry Kansagra*** (C.A.No.3559 of 2020 dated 28.10.2020) and the Karnataka High Court decision in ***Smt. Savitha SeetharamVs. Shri Rajiv Vijayasarathy*** (judgment dated 11.09.2020 in M.F.A. No.1536/2015 c/w M.F.A. No.137/2015). In the former case though custody order in favour of the father residing in Kenya was affirmed it was only after ascertaining the view of the 11 year old child that it was made subject to obtaining a "mirror order" from the Court in Kenya as it was a transnational matter. However, co-parenting was ensured by observing that *"This would, however, not imply that the mother would be kept out of the further growth, progress and company of her son. Smriti would be provided with temporary custody of the child for 50% of his annual vacations once a year, either in New Delhi or Kenya, wherever she likes. Smriti will also be provided access to Aditya through emails, cell phone and Skype during the weekends"*. In the latter case, discussing shared parenting the court observed that *"....there is clear momentum in law towards shared parenting with the child in focus and the rights of the child being the over-riding factor rather than the rights of the separated parents. It would be ideal if the parents jointly submit a plan for shared parenting. In the alternative, the Court must exercise it's parens patriae jurisdiction." "That while preparing a joint parenting plan, care must be taken so that there is no instability or inconvenience caused to the child. Also, the expression "joint" or "shared" would not mean mathematical exactitude or precision, as there must be pragmatism and innovation required at every stage. The personal profile of the parent, their educational qualification, residence, economic and social status, etc., would be important factors while developing the joint parenting plan. As there is no legislation as such in India on shared parenting, the same must evolve with judicial interference, innovation and involvement in assessing the requirements of each child." It further held that "....it is necessary to remind ourselves that a child requires both, the mother and the father in jointly bringing up the child which would have a holistic impact on the overall growth of the child"*.

Coming to cases of couples living abroad falling apart due to marital disputes and one of the spouses returning to India with the child, in the case of ***Mrs. Kanika Goel Vs. State of Delhi through SHO and Another (Criminal Appeal No.635-640 of 2018)***, a petition seeking writ of Habeas Corpus was filed by the father of the minor child aged 3 years before the High Court seeking direction for the child to be returned to the U.S. jurisdiction. In that case both the parents were residents of USA after marriage. Owing to marital disputes mother took the child to India and never returned and filed for dissolution of marriage in India. On the other hand the father filed an emergency custody petition in USA. The Family Court at New Delhi passed an ex parte order for restraining the father from taking the child outside India. The father, in the meanwhile had obtained order of sole custody of the child from the foreign court. The High Court while considering the petition held that the paramount interest of the minor child was to return to USA so that she could be in her natural environment. It further held that since the mother is able bodied, educated, accustomed to living in Chicago, USA, was gainfully employed before she came to India, she would have no difficulty in finding her feet in USA. However, the Supreme Court held that the principle of Comity of Courts cannot be given primacy or more weightage for deciding the matter of custody or for return of the child to the native State. Here again 'welfare of the child' is made the paramount consideration. In this context the Supreme Court ordered that the child would stay in India with the mother till she attains the age of majority or till the court of competent jurisdiction tried custody. Similarly, in the case of ***Sarita Sharma Vs. Sushil Sharma 2003 (3) SCC 14*** court held that even a decree passed by a foreign court could not override the consideration relating to welfare of the minor child.

Taking note of this situation the Ministry of Human and Child Development has passed an order dated 27th July, 2018 with a view to protect interest of the child in cases where children were taken away by one of the spouses without permission of the other due to marital discord or domestic violence, etc., from other countries to India and vice versa. The Government has directed the National Commission for Protection of Child Rights (NCPCR) to constitute a mediation cell in NCPCR to resolve the cases of children who were taken away and for preparing a parental plan taking into account the best interest of the child.

Even in cases where parents are living in separate states or country, shared parenting would be the appropriate course to avoid all the acrimony. In such cases also the parental responsibility can be shared and it can be agreed for the child to stay with one of the parents in one country and go to the other parent in another country during holidays and such other occasions. Understanding arrived at between the parents for shared parenting decision is ideal to avoid

all these conflicts. In the consultation paper by the Law Commission of India on 'adopting a shared parenting system in India' the Commission in its 257th report expressed the following views:

(i) "strengthening the welfare principle in the Guardians and Wards Act, 1890 and emphasize its relevance in each aspect of guardianship and custody related decision - making;

(ii) Providing for equal legal status of both parents with respect to guardianship and custody;

(iii) Providing detailed guidelines to help decision - makers assess what custodial and guardianship arrangement serves the welfare of the child in specific situations; and

(iv) Providing for the option of awarding joint custody to both parents, in certain circumstances conducive to the welfare of the child."

Discussing the hardship a child would be subjected to in case of shifting base to accommodate parents on custody, the 'Bird's Nest Custody' provides the comfort of growing up in one environment but with the participation of both parents in which situation the child will not be treated as a shuttle cock or frisbee.

Birds Nest Custody is an extended version of co-parenting or shared parenting that prevents children from having to split their time between their divorced parents' home. Instead the children stay in one place and the parents move in to that place alternatively as per the time share agreed between them to have the custody and parenting time with the child. To quote from an article published in 'Psychology Today,' *"'Birds Nest Custody' is like the birds alighting and departing the nest."* This option is workable when the parents are co-parenting as opposed to an arrangement where one is the custodial parent. This concept is stated to have originated about a decade and a half back when a Virginia Court ruled that it is the best solution for children. It was opined that such arrangement can only be done where the parents are cooperating and they are also well off and as such it cannot be a forced option on the parents. In cases when the parents cannot genuinely afford such luxury the next best alternative will be to put the child in a decent boarding school where the overall development of the child along with the other boarders is ensured and the child need not witness the acrimony of the parents who have fallen apart. The sharing of expenses can be worked out depending upon the financial status. But all such arrangements can be worked out only with the co-operation of the parents with the bottom line being the welfare of the child.

It was observed that an NGO called 'Save Child India Foundation' has filed a writ petition in public interest under Article 32 of the Constitution before the Supreme Court raising certain concerns with regard to child rights which include the issues relating to 'shared parenting' and has suggested appropriate orders to be passed by the courts relating to shared parenting which had also submitted a draft of the shared parenting agreement as envisaged by them. Enforceability of the same is a concern as a custody matter revolves around unpredictable humans. When the paramount consideration is the welfare of the child and if in that context the parents due to the acrimony involved in the matrimonial proceedings do not appropriately consider shared parenting and the implementation of the same, any number of court orders or discussions on the subject will be futile. Therefore, what is required is change in mind set.

To concur with the author of 'United Nations Experts Group, New York May 2015,' in all aspects relating to matrimonial and custody issues the first step must be to see parenting disputes as a relationship problem which requires therapeutic intervention and only thereafter as a legal problem. When it is viewed in that light, it obviously leads to exploration of the option of mediation as the way to resolve the dispute. This requires a fundamental rethinking of the structural place of mediation within the family justice system. The mediation for families after separation should be developed as an alternative to litigation as a pre-litigation concept and the finality however would be to obtain the imprimatur of the court. While considering the importance of a new way of thinking about what it means to take decisions in the best interest of children and about the kinds of services that families need in the aftermath of parental separation, proposal of Family Relationship Centres (FRC) as a successful family law system in Australia may be emulated. Considering the rise in matrimonial disputes and couples seeking separation, such initiatives are also required to be considered in our system. For the present, the responsibility will be on court assisted mediation to consider these aspects and ultimately upon the court.To conclude in the words of Philip Stanhope, a British Statesman - "Judgment is not upon all occasions required, but discretion always is." Hope better sense prevails on all concerned, more particularly the parents involved in custody battles to not treat the children as divisible assets and have the magnanimity in arriving at co-parenting arrangement.

(Compiled from the 14th P.G.C. Chengappa Memorial lecture delivered online on 20th November 2020)

The Sentinel on the Qui Vive- Is it delivering?

-V. Sudhish Pai
Advocate, Bangalore.

Qui vive is a French phrase which means alert, especially vigilant, carefully keeping watch. The expression was used by Chief Justice Patanjali Sastri in V.G.Row's case referring to the Court as a sentinel on the qui vive as regards protection of fundamental rights. Indeed, it may be said that the structure of the government is designed in such a way that each branch is a sentinel on the qui vive against the other two, lest they become too powerful or autocratic.

"It is for the Court to uphold the constitutional values and enforce the constitutional limitations." This ensures securing constitutional justice. The Supreme Court took great strides in developing constitutional law. The great theme in the history of our constitutional law is the concept of law as a check upon public power. That idea has been given practical reality in the decisions of the Supreme Court which are, to paraphrase Justice Holmes, a virtual magic mirror in which we see reflected our whole constitutional development and all that it has meant to the nation.

While in many areas the Court's functioning has been praise worthy, there is also cause for concern because of judicial overreach. The principle of separation of powers is a principle of restraint which, as Julius Stone wrote, "has in it the precept, innate in the prudence of self preservation, that discretion is the better part of valour." The invoking of the criminal contempt jurisdiction has also been quite perturbing, at times. The concept of independence of the judiciary takes queer forms. Judicial independence cannot be an alibi for stifling any talk or effort for setting the judicial house in order or to require people not to speak out against flagrant violation of judicial norms and behaviour. People cannot and will not remain silent or mute spectators about the exercise or non-exercise of judicial powers. Just as decisions of other branches incur criticism, judicial decisions and behaviour would also be amenable to the same.

Then, there is an impression - not wholly unjustified- that the Court seems to have relapsed into a mood of complacency. One reason for such impression is that we Indians seem to be obsessed with the idea of legal solvability of all problems and the Court has fanned that idea. That is neither practical nor wise. The Court has stepped into areas clearly not its own and where it singularly lacks expertise but not bestowed enough attention to its essential work. When things don't happen as people expect, many a time may be wrongly, or the expectations are too tall, it engenders frustration and despair. But too little judicial activism is as bad as too much activism.

Constitutional courts are constituted to be the protectors and guarantors of the rights and liberties of the people and to ensure that all organs of the State function within the confines of their powers. But today right thinking and well meaning people wonder whether the judiciary, particularly the Supreme Court, is playing its seminal role as the sentinel on the qui vive: the Court is not keen to take up cases concerning challenge to various legislative and executive actions touching fundamental rights-Article 32 petitions. These cases brook no delay. It may be that the challenge is without substance, but that should be taken up and decided. The Court gives the impression and is seen by many as a court of trivial disputes. The judicial role in protecting human rights, particularly life and liberty and upholding the rule of law has to be robust and activist. The protection and enforcement of fundamental rights and freedoms is both the power and duty of the courts and the grant of appropriate remedy is not discretionary but obligatory. Article 32 being the heart and soul of the Constitution, petitions thereunder should be central to the Court's work. It is no answer that the Court has no time. It will have to make time. Otherwise, it may lead to the issue of the justification of its existence. You cannot evade or avoid facing a situation. Good leadership demands appropriate action at the proper time. However, it is heartening that the Court has also shown concern for liberty and there has been interference in some orders of High Courts which are unsupportable.

In different and changing times one thing holds true for all. We cannot afford to be clever. To paraphrase the words of Peter Drucker- in times of crisis adherence to truth and time tested values may not ensure success but not doing so guarantees failures.

In the ultimate analysis, the question -Is the Court delivering on the qui vive in the changing times cannot be answered in any strait-jacket. As in life, so in law, nothing is an unmitigated disaster or an unalloyed blessing. Even so, one always hopes that the memorable words of Hughes, CJ at the foundation stone laying of the US Supreme Court building in 1932 apply and hold good in the case of our judiciary as well: "The Republic endures and this (Supreme Court) is the symbol of its faith."

A Classic Case Of Regular First Appeal

Court to constitute a Constitution Bench for deciding title dispute based on evidence.

(2) The entire oral and documentary evidence is reassessed on the touchstone of broad preponderance of probabilities keeping in mind the scope of Sections 101 to 104 of Evidence Act and the plethora of decisions referred to by the counsel.

(3) Addressing all relevant issues which normally crop up in suits relating to title and possession.

(4) Supreme Court's firm rejection of any attempt to lead the Court to interpret religious doctrine in an absolute and extreme form and question the faith of worshiper as such a course would be destructive of the values underlying Article 25 of the Constitution (Ref.Paragraph-77 of the decision).

This decision is of great help to lawyers as well as judges to understand many first principles of law since well established principles laid down earlier are eloquently reiterated and law is laid down with regard to several aspects like -

1. scope of Expert opinion and its acceptability
2. jurisprudence of legal /juristic person
3. wakf by lost grant or by public user
4. effect of interim order of attachment on title suits
5. dispossession and continuous possession
6. adverse Possession: Plea of adverse possession is not a pure question of law but a blended one of fact and law. Any person who has perfected his/ her title by way of adverse possession, can file a suit for restoration of possession in case of dispossession. In this view, adverse possession is both a sword and a shield.
7. Effect of the change of legal regimes i.e,

(i) moghul rule under which mosque was built and the first civil suit filed in 1885 by Mr. Mahanta Raghubardas claiming to be the Mahanta of Ramjanmasthan

(ii) Rule of British and

(iii) the rule of Law under the Constitution of India with reference to Articles 269 and 372(1) of the Constitution of India.

8. Pleadings and evidence: Order VI Rule 2 and Order 18 CPC:

The Hon'ble Supreme Court has clearly laid down that "*there can be no proof sans pleading and pleadings without evidence will not establish a case in law.*" "*It is well settled that evidence can only be adduced with reference to matters which are pleaded in a civil suit and in the absence of an adequate pleading, evidence by itself cannot supply the deficiency of a pleaded case.*"

A thorough reading of this decision enables the lawyers to draft the pleadings and conduct civil cases effectively and similarly judges in the trial courts and first appellate courts to adjudicate the controversies comprehensively.

IN MEMORIUM

T. NAGABHUSHANA RAO

Mr. T. Naga bhushana Rao was a founder member of Lahari Advocates Forum and was with Lahari through all its trials and tribulations guiding, supporting and encouraging our various endea vours. Mr. Nagabhushana Rao was well versed in laws pertaining to co-operative societies and had vast experience in the working and functioning of various organisations. Very enthusiastic and always willing to share his knowledge and experiences, Mr. Naga bhushana Rao will be sourly missed by all of us in Lahari. We lost Mr. Nagabhushana Rao on 07-11-2020.

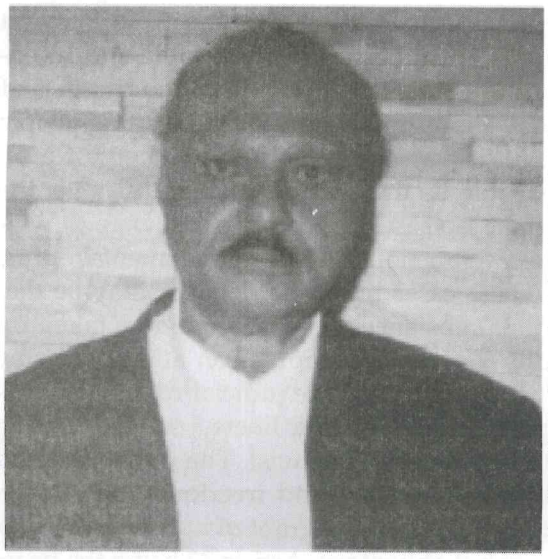

C. GOWRISHANKAR

Mr. C. Gowrishankar was well versed in all branches of law and has nurtured many a budding advocate in understanding the nuances of law and the legal profession. Mr. Gowrishankar was a regular faculty for the Civil Judge and District Judge orientation progra mmes conducted by Lahari Advocates Forum and was the backbone and pillar of the Advocates Academy Bangalore. Mr. Gowrishankar also travelled throughout the state to conduct training programmes for young advocates on behalf of the Karnataka State Bar Council. Ever willing to learn and share knowledge, always smiling and ready to help, Mr. Gowrishankar's silent contribution to the academic pursuits of the Bangalore Bar is unparalleled. Mr. Gowrishankar is survived by his wife Mrs. Girija Shankar and son Mr.Shailesh, both advocates by profession. We lost Mr. Gowrishankar on 30-11-2020.

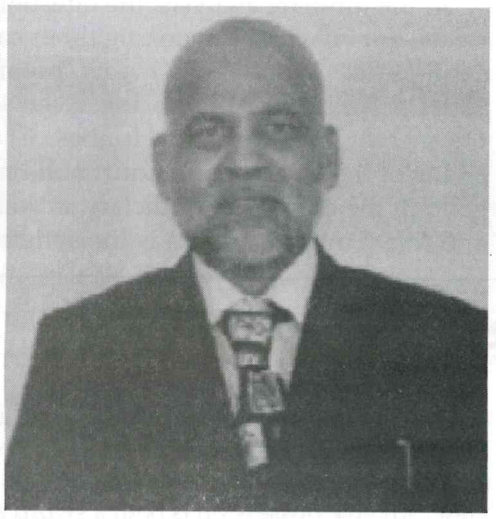

M. RAMACHANDRA

Mr. M. Ramachandra was a constant well wisher of Lahari Advocates Forum. Along with being an Advocate, Mr. Rama chandra was also a philanthropist and supported quite a few social causes. In Lahari Mr. Ramachandra pioneered a system where he set up a corpus with his own resources from which periodic amounts are credited to the Lahari Foundation to help Advocates requiring financial assistance. We lost Mr. Ramachandra on 03-01-2021.

P.G. GOURI KHURANGA

Mrs. P.G. Gouri Khuranga, a senior member of Lahari. was appointed as the first lady Government Pleader in the state of Karnataka in the 1972. Mrs. Gouri was a founding member of the Karnataka chapter of the Indian Federation of Women Lawyers (IFWL) and played a key role in strengthening its roots. Mrs. Gouri was also an active member of the International Commission of Jurists (India Chapter) and served as its Vice President and Secretary. Mrs. Gouri was also very active as a member of the Boards of various institutions. Mrs. Gouri is survived by her husband Mr. Justice K.H.N. Khuranga, Former Chief Justice, High Court of Chattisgarh. We lost Mrs. Gouri Khuranga on 31-01-2021.

Bad Precedent is no Precedent

A newly appointed judge was unhappy and remonstrating the way the Counsel was arguing his case.

Counsel : Your Honour, your were arguing such a case in a similar way when you were at the Bar.

Judge : Yes, I admit, but it was the fault of the judge who allowed it!

Source : Humour in Courts, Lahari Publication

Well wisher of the Issue

T.G. Ravi Advocate, Bengaluru

Printed & Published by : Lahari Advocates Forum, Bengaluru
Printed at : Vee Kay Printers & Publishers, # 396, Ooliga Complex, Sampige Road, Malleshwaram, Bengaluru-560 003.
Published at : # 8/340, Prabhat Complex, K.G. Road, Bengaluru-560 009
Editor : Showri H.R. showrikaranthas@gmail.com **RNI No. KARBIL 2010/64911**

ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್

ಎಫ್‌ಡಿಐ ನೀತಿಯ ಸರ್ಕಾರದ ಪರಿಶೀಲನೆಯ ಪ್ರಕಾರ ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಚಟುವಟಿಕೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ದಾಸ್ತಾನು ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಘಟಕವಾಗಿದ್ದು, ನೇರ ಮತ್ತು 100% ಎಫ್‌ಡಿಐ ಅನ್ನು ಸ್ವಯಂಚಾಲಿತ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮಾರಾಟ ಮಾಡುವುದನ್ನು ಅನುಮತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯ ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಮಾದರಿಯು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮತ್ತು ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ನೆಟ್‌ವರ್ಕ್‌ನಲ್ಲಿ ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಘಟಕದಿಂದ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ವೇದಿಕೆಯನ್ನು ಖರೀದಿದಾರ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟಗಾರರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಒದಗಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಡಿಐ ಅನ್ನು ಸರ್ಕಾರವು ಅನುಮತಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾಯಿದೆಗಳು

ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ಅನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಕೆಲವು ಶಾಸನಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

ಸ್ಪರ್ಧಾ ಕಾಯಿದೆ, 2002, ಸರಕುಗಳ ಮಾರಾಟ ಕಾಯ್ದೆ, 1930,ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಾಯ್ದೆ, 2000, ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣಾ ಕಾಯ್ದೆ, 2019 ಇತ್ಯಾದಿ.

ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್‌ನ ಸಂಬಂಧಿತ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು

ಆಹಾರ: ಸ್ವಿಗ್ಗಿ, ಜೊಮಾಟೊ, ಉಬರ್ ಈಟ್ಸ್ ತಿನ್ನುವುದು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಹಣಕಾಸು: ಜಿ-ಪೇ, ಪೇಟಿಎಂ, ಫೋನ್‌ಪೆ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಪ್ರಯಾಣ: ಓಲಾ, ಉಬರ್, ಮೇರು ಕ್ಯಾಬ್‌ಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ.

ಮನರಂಜನೆ: ನೆಟ್‌ಫ್ಲಿಕ್ಸ್, ಅಮೆಜಾನ್ ಪ್ರೈಮ್ ವಿಡಿಯೋ, ಹಾಟ್‌ಸ್ಟಾರ್ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಗ್ರಾಹಕ ಉತ್ಪನ್ನಗಳು: ಫ್ಲಿಪ್‌ಕಾರ್ಟ್, ಸ್ನ್ಯಾಪ್‌ಡೀಲ್, ಅಲಿಬಾಬಾ ಇತ್ಯಾದಿ.

ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ನೀತಿ

ಎ) ಡಿಜಿಟಲ್ ಇಂಡಿಯಾ: ಸುಧಾರಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾಡಲು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ತಂದಿದೆ. ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕನನ್ನು ಡಿಜಿಟಲ್ ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಬಲೀಕರಣಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಆಧುನಿಕ ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಬಳಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಬಹುದು.

ಬಿ) ಸರ್ಕಾರಿ ಇ ಮಾರ್ಕೆಟ್‌ಪ್ಲೇಸ್ (ಜಿಎಂ): ಇದು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರವು ರಚಿಸಿದ ಆನ್‌ಲೈನ್ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಾಗಿದ್ದು, ಸರ್ಕಾರಿ ಬಳಕೆದಾರರು ತಮ್ಮ ಹಣಕ್ಕೆ ಉತ್ತಮ ಮೌಲ್ಯವನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಇ-ಬಿಡ್ಡಿಂಗ್, ರಿವರ್ಸ್ ಇ-ಹರಾಜು ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆಯ ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸುವಿಕೆಯ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ. ವಿವಿಧ ಸರ್ಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಬಳಸುವ ಸರಕು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳ ಖರೀದಿ ಮತ್ತು ಮಾರಾಟವನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇದನ್ನು ರಚಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಿ) ಆತ್ಮ ನಿರ್ಭರ ಭಾರತ: ಇದು ಭಾರತವನ್ನು ಸ್ವಾವಲಂಬಿ ರಾಷ್ಟ್ರವನ್ನಾಗಿ ಮಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿ ಮತ್ತು ನೀತಿಯಾಗಿದೆ. 'ಸ್ವಯಂ-ಅವಲಂಬಿತ ಭಾರತ ಮಿಷನ್' ಕರೋನವೈರಸ್ ಸಾಂಕ್ರಾಮಿಕ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕ ಪ್ರಚೋದಕ ಪ್ಯಾಕೇಜ್ ಘೋಷಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 12.05.2020 ರಂದು ಭಾರತದ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿಯಿಂದ ಮೊದಲ ಬಾರಿಗೆ ಇದನ್ನು ಉಲ್ಲೇಖಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಡಿ) ಆಧಾರ್: ಅಧಾರ್ ಕಾರ್ಡ್ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಪರವಾಗಿ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತಿನ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ನೀಡಿದ 12-ಅಂಕಿಯ ವೈಯಕ್ತಿಕ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ. ಗುರುತಿನ ಕಾರ್ಡ್ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ವಿಶಿಷ್ಟ ಗುರುತನ್ನು ದಾಖಲಿಸಲು ಆಧುನಿಕ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳಾದ ಬೆರಳುಗಳ ಬಯೋಮೆಟ್ರಿಕ್ಸ್ ಮತ್ತು ಐರಿಸ್ ಅನ್ನು ಬಳಸುತ್ತದೆ.

ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್

ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಾಯ್ದೆ 2000 ರ ಸೆಕ್ಷನ್ 2 (ಡಬ್ಲ್ಯೂ) ನಲ್ಲಿ 'ಮಧ್ಯವರ್ತಿ' ಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇನ್ನೊಬ್ಬ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಪರವಾಗಿ ಯಾವುದೇ ಡೇಟಾವನ್ನು ಪಡೆಯುವ, ಸಂಗ್ರಹಿಸುವ ಅಥವಾ ಕಳುಹಿಸುವ ಯಾವುದೇ ವ್ಯಕ್ತಿ ಮಧ್ಯವರ್ತಿ. ಮಾಹಿತಿ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಕಾಯ್ದೆ, 2000 ರ 79 ನೇ ವಿಭಾಗವು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳಿಗೆ ಮೂರನೇ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆಯಿಂದ ವಿನಾಯಿತಿ ನೀಡುತ್ತದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ, ನಿಯಮ 6 (5) (ಡಿ)ಗ್ರಾಹಕ ಸಂರಕ್ಷಣೆ (ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್) ನಿಯಮಗಳು, 2020 ಅದನ್ನು ಆದೇಶಿಸುತ್ತದೆ. ಮಾರಾಟಗಾರನು ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ನೀಡುವ ಸರಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು ಆನ್‌ಲೈನ್‌ನಲ್ಲಿ ಮಾರಾಟಕ್ಕೆ ನೀಡಿದಾಗ ಮೂಲದ ದೇಶವನ್ನು ಸೂಚಿಸಬೇಕು.

ಈ ಪ್ರಕಾರ ಒಂದು ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ಈಗ ಕರ್ತವ್ಯಬದ್ಧವಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ರಚನೆ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ (ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮೀಡಿಯಾ ಎಥಿಕ್ಸ್ ಕೋಡ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಿ) ನಿಯಮಗಳು, 2021ವಿಷಯದ ಉಗಮಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪತ್ತೆಹಚ್ಚಲು, ನಿಗದಿತ ಸಮಯದ ಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಕಾನೂನಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಅನುಮತಿಸದ ವಿಷಯವನ್ನು ಮಧ್ಯವರ್ತಿ ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು.

ತೀರ್ಪುಗಳು

ಎ) ಇಂಟರ್ನೆಟ್ ಮೊಬೈಲ್ ಅಸೋಸಿಯೇಷನ್ Vs ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ

ಕ್ರಿಪ್ಟೋಕರೆನ್ಸಿಯನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ವಹಿವಾಟಿನಲ್ಲಿ ವ್ಯವಹರಿಸದಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ನಿರ್ದೇಶನ ನೀಡಿದ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯಾ (ಆರ್‌ಬಿಐ) ಹೊರಡಿಸಿದ ಸುತ್ತೋಲೆ 2020 ರಲ್ಲಿ ಭಾರತದ ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ರದ್ದು ಮಾಡಿತು. ನಿಷೇಧವು 'ಅಸಮರ್ಪಕ' ಎಂದು ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಟ್ಟಿದೆ.

ಬಿ) ಅರ್ಜುನ್ ಪಂಡಿತ್ ರಾವ್ Vs. ಕೈಲಾಶ್ ಕುಶನರಾವ್

ಭಾರತ ಎವಿಡೆನ್ಸ್ ಕಾಯಿದೆ ಸೆಕ್ಷನ್ 65 ಬಿ (4), ಕಾರ್ಯವಿಧಾನವಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ನ್ಯಾಯದ ಆಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಥಿಸುವಲ್ಲೆಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲಯವು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಬಹುದು ಮತ್ತು ಒಂದು ಸಂದರ್ಭವೆಂದರೆ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಸಾಧನವನ್ನು ಅಂತಹ ಸಾಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿರದ ಪಕ್ಷವು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತದೆ, ಅಂತಹ ಪಕ್ಷವು ಅಗತ್ಯವಾದ ಪ್ರಮಾಣಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿರುವುದಿಲ್ಲ.

ತೀರ್ಮಾನ

ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿನ ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್‌ನ ಕೆಲವು ಪ್ರಮುಖ ಕಾನೂನು ಅಂಶಗಳ ಕುರಿತಾದ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಚರ್ಚೆಯ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ, ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್‌ಗೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಅದರ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಪಾಲುದಾರರು ಕಾಳಜಿ ವಹಿಸಬೇಕಾದ ವಿವಿಧ ಕಾನೂನು ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಿವೆ ಎಂದು ನಾವು ತೀರ್ಮಾನಿಸಬಹುದು. ಬೌದ್ಧಿಕ ಆಸ್ತಿ ಹಕ್ಕುಗಳು, ಉತ್ಪನ್ನ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದ ಈ ಲೇಖನದಲ್ಲಿ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಲಾದ ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್‌ನ ಮಾದರಿಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಬೇಕಾದ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಇತರ ಶಾಸನಗಳಿವೆ. ಇ-ಕಾಮರ್ಸ್ ವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಭಾಗಿಯಾಗಿರುವ ಪಾಲುದಾರರ ಅಗತ್ಯತೆಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಸರ್ಕಾರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗವು ವಿಕಾಸದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯಾಯವ್ಯಾಪ್ತಿ, ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರದ ಅಂಶಗಳಂತಹ ಕಾನೂನಿನಡಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಬೇಕಾದ ಕೆಲವು ಅಸ್ಪಷ್ಟತೆಗಳಿವೆ.

-ಅಶ್ವಿನ್ ದತ್ತ, ವಕೀಲರು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಕನ್ನಡ ಕಸ್ತೂರಿ

ಪಸರಿಸೋಣ ಬನ್ನಿ
ಕನ್ನಡ ಕಸ್ತೂರಿ ಸೌರಭವ ಎಲ್ಲೆಡೆ...
ಘಮಘಮಿಸಿ, ನಲಿಯಲಿ
ನಮ್ಮ ಕನ್ನಡ ಪದಗಳು...

ಕನ್ನಡದ ಕಂಪು, ಕನ್ನಡದ ಇಂಪು
ಹರಡಲಿ ಎಲ್ಲೆಡೆ...
ಬಳಸುತಲಿ, ಬರೆಯುತಲಿ,
ಬೆಳೆಸೋಣ ನಮ್ಮ ಮಾತೃಭಾಷೆ ವಿವಿಧೆಡೆ...

ತಾಯಿ ಭಾಷೆಯೇ ನಮಗೆ ಸರಳ,
ಸಹಜ, ಸುಂದರವು...
ಜಾಜಿ, ಮಲ್ಲಿಗೆ, ಸಂಪಿಗೆ ಹಾಗೆ ಪರಿಮಳವು...

ಕರುಳಿನ ಕುಡಿಗಳಿಗೆ, ಕನ್ನಡ ಪದಗಳಾಗಲಿ
ನಿತ್ಯ ಮಂತ್ರವು...
ಪಠಿಸುತಲಿ, ಅನುದಿನ, ಅನುಕ್ಷಣ,
ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಾಗಲಿ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಕನ್ನಡ ರತ್ನಗಳು...!!!

-ವೀಣಾ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್,
ವಕೀಲರು, ಮಧುಗಿರಿ.

"ನರಕಕ್ಕೆ ಇಳ್ಸಿ , ನಾಲ್ಗೆ ಸೀಳ್ಸಿ, ಬಾಯ್ ಒಲಿಸಾಕಿದ್ರೂನೇ , ಮೂಗ್ನಲ್ ಕನ್ನಡ ಪದವಾಡ್ತೀನಿ, ನನ್ ಮನಸನ್ನ ನೀ ಕಾಣೆ"

-ಜಿ. ಪಿ. ರಾಜರತ್ನಂ

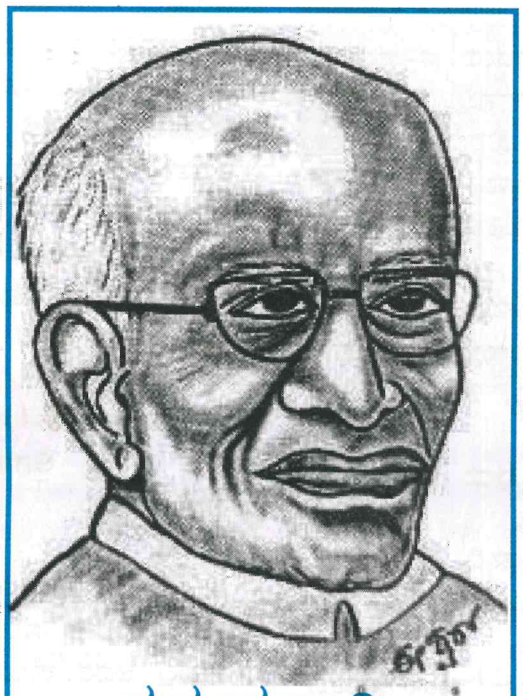

ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಕೊ. ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪ

ಲಹರಿ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಸಂವಾದ ಪತ್ರಿಕೆಯ ವತಿಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ವಿಶೇಷ ಸಂಚಿಕೆ ಹೊರ ತರುತ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನಾಡು ಕಂಡ ಖ್ಯಾತ ಸಾಹಿತಿ, ಹೋರಾಟಗಾರ, ನ್ಯಾಯಧೀಶ, ನ್ಯಾಯವಾದಿ, ಕೊ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರನ್ನು ನೆನಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಅತ್ಯಾವಶ್ಯಕ. ಒಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿ ಜನಿಸಿದ ವ್ಯಕ್ತಿ, ಸರಳ, ಶಿಸ್ತಿನ ಜೀವನ ನಡೆಸಿದ ಬಗೆ, ತನ್ನ ಪರಿಶ್ರಮ, ಹೋರಾಟದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಸಾಧನೆ, ತೋರಿದ ದಾರಿ ಪ್ರಶಂಸನೀಯ ಮತ್ತು ಪಾಲನೀಯ.

ದಿನಾಂಕ 27-02-1922 ರಂದು ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೂಡಲಗಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಆಲೂರು ಗ್ರಾಮದ ನಿವಾಸಿ ಶ್ರೀ ಕೋ ವೀರಣ್ಣ - ಶ್ರೀಮತಿ ಬಸಮ್ಮ ದಂಪತಿಗಳ ಪುತ್ರನಾಗಿ ಜನಿಸಿದ ಕೊ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು ಮುಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ "ಕೊಚೆ" ಎಂದೇ ಪ್ರಖ್ಯಾತರು.

ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ನಂತರ ಬಿ ಎ ಪದವಿ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಅನಂತಪುರಂಗೆ ತೆರಳಿದ ಕೊಚೆ 1939 ರಲ್ಲಿ ಅನಂತಪುರದಲ್ಲೇ ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಳುವಳಿಯ ಭಾಗವಾದರು. 12-09-1942 ರಂದು ತಮ್ಮ ಸ್ನೇಹಿತರನ್ನೊಡಗೊಂಡು ಸ್ವತಂತ್ರ ಚಳುವಳಿಯಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸಿ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಸರ್ಕಾರದ ಅಥಿತಿಯಾಗಿ 62 ದಿನಗಳ ಜೈಲುವಾಸ ಅನುಭವಿಸಿದ ಕೊಚೆರವರ ಶಿಕ್ಷಣ ಅರ್ಧಕ್ಕೆ ನಿಂತು ಹೋಯಿತು. ನಂತರ ಕುಟುಂಬದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಮಣಿದು ಮದುವೆಯಾಗಿ ನಂತರ ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರಿಸಿ ಬಿ ಎ ಪದವೀಧರರಾದರು. ನಂತರ ಬೆಳಗಾವಿಯ ರಜಾ ಲಾಖಮಗೌಡ ಕಾನೂನು ಮಹಾವಿದ್ಯಾಲಯದಿಂದ (ಆರ್ ಎಲ್ ಲಾ ಕಾಲೇಜ್) ಕಾನೂನು ಪದವಿಯನ್ನು ಪಡೆದು 1946ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಬಳ್ಳಾರಿಯ ಜಿಲ್ಲಾ ನ್ಯಾಯಾಲದಲ್ಲಿ ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದರು. ತಮ್ಮ ಹೋರಾಟದ ಮನೋಭಾವ, ಪರಿಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿಯಿಂದ ಉತ್ತಮ ವಕೀಲರಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದರು. 1962ರಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಅಭಿಯೋಜಕರಾಗಿ ನಿಯುಕ್ತಿಗೊಂಡ ನಂತರ, 1965ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲಾ ಮತ್ತು ಸತ್ರ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ನೇಮಕಗೊಂಡು 1977ನೇ ಇಸವಿಯವರೆಗೆ ಬೆಂಗಳೂರು, ಬೆಳಗಾವಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ, ವಿಜಯಪುರ, ಶಿವಮೊಗ್ಗ, ಹಾಸನ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಾದಿಯಾಗಿ ಹಲವೆಡೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರಾಗಿ ಸೇವೆಯನ್ನು ಸಲ್ಲಿಸಿದರು. ನಿವೃತ್ತಿಯ ನಂತರ ಕರ್ನಾಟಕ ಉಚ್ಚ ನ್ಯಾಯಾಲಯದಲ್ಲಿ ವಕೀಲಿ ವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಸಾಮಾಜಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಸಕ್ರಿಯರಾದರು.

ನಾಡು ಕಂಡ ಧೀಮಂತ, ಬಹುಮುಖ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ಕೊಚೆ ರವರದು. ವೃತ್ತಿಯಿಂದ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು, ವಕೀಲರು ಆದ ಇವರು ಪ್ರವೃತ್ತಿಯಿಂದ ಸಾಹಿತಿಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಭಾವದಿಂದ ಹೋರಾಟಗಾರರು.

ಕನ್ನಡಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಸಾಹಿತ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಶ್ರೀಯುತರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಸ್ವತಂತ್ರ ಹೋರಾಟದ ಜೊತೆಜೊತೆಯೇ ಕನ್ನಡಪರ ಹೋರಾಟ, ಏಕೀಕರಣದ ಆಂದೋಲನದಲ್ಲಿಯೂ ತೊಡಗಿಸಿಕೊಂಡ ಕೊಚೆ ರವರು 1948ನೇ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ 15 ವರ್ಷಗಳಕಾಲ ಸಂಪಾದಕರಾಗಿ ಮುನ್ನಡೆಸಿದ "ರೈತ" ಪತ್ರಿಕೆ ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ದೊಡ್ಡ ಸಂಚಲನವನ್ನೇ ಮೂಡಿಸಿತು. ಬಳ್ಳಾರಿ ಮತ್ತು ಸುತ್ತಮುತ್ತಲಿನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡವನ್ನು ವ್ಯವಹಾರಿಕ ಭಾಷೆಯಾಗಬೇಕೆಂಬ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರಮಿಸಿದ ಇವರು ಮನೆ ಮನೆಗೆ ತೆರಳಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಕನ್ನಡ ಮಾಧ್ಯಮ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೊಡಿಸುವಲ್ಲಿ, ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡಿಗರ ಜನಗಣತಿ ಮಾಡಿಸಿ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಅಂದಿನ ಮೈಸೂರು ರಾಜ್ಯದ ಭಾಗವಾಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖಪಾತ್ರ ವಹಿಸಿದರು.

ತಮ್ಮ "ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಹೋತ್ಸವ" ಕವನ ಸಂಕಲನದಿಂದ ಸಾಹಿತ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಮೊದಲ ಹೆಜ್ಜೆ ಇಟ್ಟ ಕೊಚೆ ತಮ್ಮ 16ನೇ ವಯಸ್ಸಿನಿಂದಲೇ ಬರವಣಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ್ದರು. ಸುಮಾರು 60ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚು ಕೃತಿ, ಕಾದಂಬರಿ, ಕಥೆ, ಕವನ ಸಂಕಲನ, ವಿಮರ್ಶೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿರುವ ಕೊಚೆ, ಸಾಹಿತ್ಯ ಒಂದು ಸಾಮಾಜಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಅಸ್ತ್ರ ಎಂದು ದೃಢವಾಗಿ ನಂಬಿದವರು ಹಾಗೂ ತಮ್ಮ ಬರವಣಿಗೆಯನ್ನು ಸಮಾಜದ, ದೀನ, ದಲಿತ, ಶೋಷಿತರ ಧ್ವನಿಯಾಗಿಸಿದರು.

ಪುರಾಣ, ಇತಿಹಾಸ, ತತ್ವಶಾಸ್ತ್ರ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮ, ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆ, ಹೋರಾಟ, ವಿಮರ್ಶೆ ಹೀಗೆ ಹತ್ತು ಹಲವು ಮುಖಗಳಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತರಿಸಿದೆ ಕೊಚೆ ವಿರಚಿತ ಸಾಹಿತ್ಯ.

ಶ್ರೀಯುತರು ರಚಿಸಿದ ಸಾಹಿತ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ರಾಮಾಯಣ ದರ್ಶನಂ ಮಹಾಕಾವ್ಯ ಸಮೀಕ್ಷೆ, ಕುವೆಂಪು ವೈಚಾರಿಕತೆ, ಮುಂತಾದ ವಿಮರ್ಶೆ ಗ್ರಂಥ ಗಳು, ಸ್ವಾತಂತ್ರ ಮಹೋತ್ಸವ, ಪ್ರಾಣಪಕ್ಷಿ, ಜೀವನತೀರ್ಥ ಮುಂತಾದ ಕವನ ಸಂಕಲನಗಳು, ಮಹರ್ಷಿ ಅರವಿಂದರು, ದೀನಬಂಧು ಬಸವಣ್ಣ, ಶ್ರೀ ಮಾತಾಜಿ, ಶ್ರೀ ಮೃತ್ಯುಂಜಯ ಸ್ವಾಮೀಜಿ, ನಿಜಲಿಂಗಪ್ಪ, ವಿವೇಕಾನಂದರು ಹೀಗೆ ಹಲವಾರು ಜೀವನ ಚರಿತ್ರೆಗಳು, ಗಾಯಕನಿಲ್ಲದ ಸಂಗೀತ, ಗಡಿಪಾರು, ನಮ್ಮೂರ ದೀಪ, ಮುಂತಾದ ಕಥಾ ಸಂಕಲನಗಳು, ನೊಗದ ನೇಣು, ರಕ್ತತರ್ಪಣ, ಬೇಡಿ ಕಳಚಿತು, ದೇಶ ಒಡೆಯಿತು, ಹಿಂತಿರುಗಿ ಬರಲಿಲ್ಲ ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ಕಾದಂಬರಿಗಳು ಪ್ರಮುಖ ಮತ್ತು ಪ್ರಚಲಿತ. ಇವರು ರಚಿಸಿದ ಕೃತಿ ಕವನಗಳು ಜನಸಾಮಾನ್ಯರಿಂದ ಹಿಡಿದು ಅಸಾಮಾನ್ಯ ಪಂಡಿತರವರೆಗೂ ಮೆಚ್ಚುಗೆಯನ್ನು ಕಂಡಿದ್ದು ಅವರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಕಳಕಳಿ ಮತ್ತು ಪಾಂಡಿತ್ಯದ ದ್ಯೋತಕವೆನ್ನಬಹುದು.

ಕೊಚೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಹಲವು ಸಂಘಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿ ಬೆಳೆಸಿದರು. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಕರ್ನಾಟಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿದ ಅರವಿಂದಾಶ್ರಮ, ಬಳ್ಳಾರಿ ವಿವೇಕಾನಂದ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಪ್ರಮುಖ. ಶ್ರೀಯುತರು, ಹಂಪಿ ವಿದ್ಯಾ ಪೀಠ, ಬಳ್ಳಾರಿ ಜಿಲ್ಲಾ ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಮಿತಿ, ಮದ್ರಾಸ್‌ನ ವೀರಶೈವ ವಿದ್ಯಾವರ್ಧಕ ಸಂಘ ಹೀಗೆ ಹಲವು ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿಗಳಾಗಿ, ಜನತಾ ಪಕ್ಷದ ಕಾನೂನು ಸಲಹೆಗರರಾಗಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಜಾತ್ಯತೀತತೆ ಶಾಸನಾನ್ವಯ ಆಡಳಿತ ವೇದಿಕೆ ಸಂಚಾಲರಾಗಿ, ಕುವೆಂಪು ರವರು ಕುಲಪತಿಗಳಾದ ಸಂಧರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮೈಸೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ಸಿಂಡಿಕೇಟ್ ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ಗಣನೀಯ.

ಕೊಚೆ ರವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸೇವೆ ಯನ್ನು ಗಮನಿಸಿ ಹಲವಾರು ಪ್ರಶಸ್ತಿಗಳು ಲಭಿಸಿವೆ, ಶ್ರೀಯುತರಿಗೆ ಕರ್ನಾಟಕ ಸಾಹಿತ್ಯ ಅಕಾಡೆಮಿ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯೋತ್ಸವ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕನ್ನಡ ಶ್ರೀ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಹಂಪಿ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯದ ನಾಡೋಜ ಪ್ರಶಸ್ತಿ, ಕರ್ನಾಟಕ ಮುಕ್ತ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯ ಗೌರವ ಡಾಕ್ಟರೇಟ್ ಪದವಿ ಗಳಿಂದ ಗೌರವಿಸಲಾಗಿದ್ದು, 2013ರಲ್ಲಿ ವಿಜಯಪುರದಲ್ಲಿ ನಡೆದ 29ನೇ ಕನ್ನಡ ಸಾಹಿತ್ಯ ಸಮ್ಮೇಳನದ ಅಧ್ಯಕ್ಷತೆಯ ಗೌರವ ಲಭಿಸಿರುವುದು ಎಲ್ಲಾ ವಕೀಲ ಬಾಂಧವರಿಗೂ ಹೆಮ್ಮೆಯ ವಿಷಯ.

ಸಾರ್ಥಕ ಹಾಗೂ ಸಂತೃಪ್ತಿಯ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿದ ಕೊ ಚೆನ್ನಬಸಪ್ಪನವರು 97 ವರ್ಷದ ತುಂಬು ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಿ 23 ಫೆಬ್ರವರಿ 2019 ರಂದು ಲಿಂಗೈಕ್ಯರಾದರು. ಕನ್ನಡ ಸಾರಸ್ವತ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಅವರ ಕೊಡುಗೆ ಅಪಾರ. ಅವರ ನಂತರವೂ ಅವರ ಸಾಹಿತ್ಯ ಕೃತಿಗಳು ಕನ್ನಡಿಗರ ಜನಮಾನಸದಲ್ಲಿ ಅಜರಾಮರ. ಅವರ ಬದುಕು ಸದಾ ಸ್ಮರಣೀಯ ಹಾಗೂ ಅನುಕರಣೀಯ.

–ಮಹಾಂತೇಶ್ ಎಸ್ ಹೊಸಮಠ
ವಕೀಲರು, ಬೆಂಗಳೂರು.

ಇವರಿಗೆ, ತೆರೆದ ಅಂಚೆ

LM 551
Mr. K. Suryanarayana Rao
Advocate
No. 2305, 21st Cross
Banashankari 2nd Stage
Bengaluru 560 070

#ಭಾವವೀಣೆ

ಭಾವದೀಪ್ತಿಯ ಪ್ರಭಾವಳಿಯದು...
ತುಂಬು ಪ್ರೀತಿಯ ನೇವರಿಕೆಯಲ್ಲಿ...
ಅರಳಿದವು ಲವಲವಿಕೆಯಿಂದ...
ಅನುಪಮ ಸುಂದರ ಪದಗಳು..
ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಪದಗಳ ಪೋಣಿಸಿ..
ಕವನ ಸಿಂಗಾರ ಮಾಲೆಯನು ಹೆಣೆದು...
ಸಿಂಗರಿಸಿರುವೆ ಕನ್ನಡಾಂಬೆಯನು
ವಿನಯದಿಂದಲಿ...
ಮನದಲಿ ಬಿರಿದ ಭಾವಕುಸುಮ...
ಜೀವಭಾವಕೆ ಚೇತನ..
ಮಧುರ ಶೃತಿಯ ಗಾನಯಾನ...
ಒಲವಿನಿಂದ ಮೀಟುತ..
ಸವಿಗಾನದ ಸರಿಗಮ...
ನರನಾಡಿಗಳಲ್ಲಿ ಅನುರಣಿಸಿದೆ...
ಹೃದಯವೀಣೆಯ ತನನನ..!!!!

–ವೀಣಾ ಶ್ರೀನಿವಾಸ್

ಪ್ರಕಾಶಕರು : ಲಹರಿ ವಕೀಲರ ವೇದಿಕೆ, ನಂ. ೮/೩೪೦, ಪ್ರಭಾತ್ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಕೆ.ಜಿ.ರಸ್ತೆ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೯
ಮುದ್ರಣ : ವೀ ಕೇ ಪ್ರಿಂಟರ್ಸ್ & ಪಬ್ಲಿಷರ್ಸ್, ನಂ. ೩೯೬, ಊಳಿಗಾ ಕಾಂಪ್ಲೆಕ್ಸ್, ಸಂಪಿಗೆ ರಸ್ತೆ, ಮಲ್ಲೇಶ್ವರಂ, ಬೆಂಗಳೂರು-೫೬೦ ೦೦೩ ಸಂಪರ್ಕಿಸಿ : Email: showrikaranthas@gmail.com
KARBIL 01707 / 10 /1/2009-TC Editor: Showri H. R. RNI No. KARBIL 2010/64911